

hogy egyelőre nem a belső meggyőződés, hanem a körülmények kényszerítő ereje készítette őket tájékoztató megbeszélésekre. Végül is kénytelenek voltak velünk is tárgyalni⁴⁸⁷ (...).⁴⁸⁸ Egyelőre megoldanak majd egy csomó részkérdést a nemzetiségi sérelmekből, hogy ne kelljen a lényegre térni. Természetesen elfogadjuk, de nem mondhatunk le az alapvető kérdések megoldásáról. Szocialista demokrácia, szabadság, önrendelkezés – mind olyan kérdések, amelyek nélkül az emberi élet elképzelhetetlen (...).⁴⁸⁹ Miron [Constantinescu] különben kifejtette, hogy ellenzi a nemzetiségi statútumot,⁴⁹⁰ mert arra a szocializmusban nincs szükség. Lehet, hogy igaza van. De viszont szükség van az önkormányzatok biztosítására a legkisebb egységig. Minden város és falu maga döntsön nyelvi igazgatásáról és még sok másról.

Közli Molnár Gusztáv: Jordáky Lajos naplója. Medvetánc, 1988. 2–3. sz. 299. p.

27.

Jordáky Lajos naplója

Kolozsvár, 1956. október 3.

A nemzetiségi kérdésben bekövetkezett a fordulat. Bár még mindig idegenkedik a Párt a kérdés elvszerű és teljes megoldásától. Egyelőre rendezik a legkirívóbb sérelmeket a kulturális fronton. Mindenesetre tény, hogy a Párt foglalkozik a nemzetiségi kérdéssel, tárgyalásokat kezdett a Pártból kizárt vagy félreállított magyar vezetőkkel, s elismerte, hogy jelenleg a román nacionalizmus a legveszélyesebb erő, és a küzdelmet ez ellen kell irányítani (...).⁴⁹¹ Az írókkal való ülés kemény és viharos volt. Szabédi, Csehi és a fiatalok a leghatározottabbak. Bányai és Nagy István óvatos. Balogh Edgár veszélyes tétellel fejezte be ragyogóan felépített beszédét. Úgy látszik, tovább viszi régi vonalát, amit Jilaván részletesen kidolgozott és megfogalmazott (...).⁴⁹²

Magyar alminiszter a kulturális és közoktatási minisztériumban, mezőgazdasági főiskola és a szakmai oktatás visszaállítása, kétnyelvűség a magyar városokban, az Akadémia magyar tagozatának a megszervezése, folyóiratok megindítása, a Bolyai egyetemi jellegének elismerése és a bukaresti egyetemmel való egyenrangúsítása, és még számos részletmegoldás lép életbe haladéktalanul.

Közli Molnár Gusztáv: Jordáky Lajos naplója. Medvetánc, 1988. 2–3. sz. 299. p.

487 Utalás a bukaresti pártküldöttség kolozsvári tárgyalásaira, amelyben részt vettek az 1952-ben letartóztatott, 1954-ben elítélt és 1955 májusában szabadult Balogh Edgár, Demeter János és Jordáky Lajos is.

488 Kihagyás az eredetileg közölt szövegben.

489 Kihagyás az eredetileg közölt szövegben.

490 Utalás az 1956-ban formálisan még érvényben levő Nemzetiségi Statútumra, amit a második Rădescu-kormány alkotott meg szovjet nyomásra és 1945. február 7-én jelent meg a román Hivatalos Közlönyben mint 86/1945. sz. törvény

491 Kihagyás az eredetileg közölt szövegben.

492 Kihagyás az eredetileg közölt szövegben. Balogh Edgár politikai pályafutásáról lásd önéletrajzi visszaemlékezését: *Férfimunka. Emlékirat 1945–1955*, Budapest, Magvető, 1986.